

HET ELFDE MANUSCRIPT

PROLOOG

I

De oude

Het was drie uur 's nachts.

De geur van het vroege voorjaar dreef door de straten, gedragen door zwakke windvlagen uit de noordelijke bossen. Wegsmeltende winter en nat asfalt. Het regende niet, maar de lucht was zo vochtig dat het kouder voelde dan het in werkelijkheid was. De vrouw in de rolstoel meende zelfs hier in de wijk Frogner in de verte het geruis van de zee te horen. Misschien vergiste ze zich. Haar oren waren nog niet gewend aan de buitenlucht. De geluiden klonken vreemd. Het was stil, maar niet helemaal. Af en toe hield ze haar hoofd scheef om te horen waar een tv aanstond of achter welke gesloten ramen een gedempte kreet te horen was.

De vrouw had vier jaar lang haar appartement niet verlaten, behalve voor het jaarlijkse bezoekje aan de tandarts en een tweedaags ziekenhuisverblijf. Onwennig rolde ze over de oneffen ondergrond en de stoeprand op en af. Maar na enige tijd kreeg ze er handigheid in. Af en toe stopte ze. Op straathoeken waar de verkeerslichten commando's stuurden naar auto's die er niet waren of voor een donkere etalage. Bij alles verwonderde ze zich over de veranderingen die hadden plaatsgevonden.

Vier jaar was een eeuwigheid.

Vier jaren waren omgevlogen.

Zonder het zelf te weten had ze op dit moment gewacht: het prille begin op vrijdag 13 maart 2020. Noorwegen was in lockdown.

Iedereen zat thuis. De stad was leeg en veilig, waardoor zij eindelijk naar buiten durfde.

In haar rolstoel bewoog ze langzaam naar het Solli-plein. Omdat ze geen handschoenen droeg waren haar vingers koud. Bij de grote rotonde zette ze de wielen op de rem, vormde haar handen tot een bal en blies er warme lucht in. Dat hielp, maar voor even. Al snel duwde ze haar handen onder haar oksels en hoopte ze dat alles om haar heen echt was.

Inmiddels was ze bijna zestig en veel mensen vonden vast dat ze een beperkt leven had geleid. Maar zij voelde zich tevredener dan ooit. De wereld was opgeschrikt door een pandemie en dwong het voorjaar op zijn knieën.

‘Eindelijk,’ fluisterde ze in de lege nacht.

Na al die tijd was Oslo weer de stad van Hanne Wilhelmsen geworden.

II

De jonge

De foto was zo grotesk dat politieagent Henrik Holme met zijn ogen knipperde en met zijn hoofd naar achteren ging in de hoop dat het minder indringend zou zijn.

Dat had geen effect.

Uit de onderzoeken na de vondst van het lichaam was vastgesteld dat de vrouw tussen de veertig en vijftig jaar was. Ze leek echter jonger. Het lichaam was slank, bijna pezig. Het was of ze tijdens haar leven veel lichamelijk werk had verricht, maar geen slijtage had opgelopen. Ze had slanke handen en lange vingers. Als hij inzoomde op de foto's meende hij het eelt te herkennen dat de patholoog in het autopsierapport had genoemd. Haar nagels waren kortgeknipt en zagen er redelijk onverzorgd uit.

Haar haar was heel donker en lang met een paar grijze accenten. Henrik Holme probeerde zich een voorstelling te maken hoe ze eruit had gezien toen ze nog leefde.

Als een heks, was zijn conclusie.

Hij klikte de foto weg en liet een zucht ontsnappen.

Henrik Holme was eenzaam, maar een tevreden man. Zijn bestaan zonder vrienden maakte ook dat hij scherp bleef. Hij had genoeg tijd en het grootste gedeelte daarvan besteedde hij aan zijn werk. Hij had een klein appartement aan Grünerløkka, een oude moeder die hij zo vaak als hij kon bezocht en afgerond drieduizend collega's in het politiedistrict van Oslo. Sommigen wisten wie hij was. Ook waren

er die hem achter zijn rug uitlachten, dat wist hij, maar de meesten behandelden hem met het respect dat hij na negen jaar bij de politie had opgebouwd. Maar respect daar bleef het bij. Inmiddels was het jaren geleden dat hij voor een sociale gelegenheid was uitgenodigd. Zelf durfde hij nooit te vragen of hij kon aansluiten als hij merkte dat ze op vrijdag een biertje gingen drinken of er een verjaardagsfeest werd georganiseerd. Er was niemand geweest die twee jaar geleden aandacht aan zijn dertigste verjaardag had besteed. Misschien was een Facebook-account toch een goed idee geweest. In de vergaderzaal werden geen briefjes meer opgehangen over feestjes of voetbalwedstrijden.

Iedereen zat op Facebook. Behalve Henrik Holme.

Eén keer had hij voorzichtig een poging gewaagd. Binnen twee weken had hij drie vriendschapsverzoeken gekregen, allemaal van personen die hij niet kende. Toen hij drie collega's van de afdeling had uitgenodigd om vrienden met hem te worden, hadden ze niet eens gereageerd. Uiteindelijk had hij het account verwijderd en er verder geen aandacht meer aan besteed.

Henrik Holme had het heel erg naar zijn zin bij de politie.

De baan was precies waar hij altijd van had gedroomd. Hij hield van de systematiek die hij moest toepassen in zijn werk. De contacten met de mensen van buiten het politiebureau deden hem goed. In zijn uniform, dat hij vaker droeg dan noodzakelijk, steeg hij boven zichzelf uit. Zowel slachtoffers als misdadigers bekeken hem met een mengeling van hoop en angst. Zelf herkende hij die gevoelens maar al te goed en hij had een heel eigen manier ontwikkeld om angstige mensen op hun gemak te stellen. Daar waren ze hem dankbaar voor. Af en toe was het op het kleffe af, alsof hij hun vader was. Of een aardige broer, gezien zijn leeftijd. Tot de zaak was opgelost en hij ze nooit meer zag.

Alles aan deze baan vond hij leuk, behalve dat de mensen die hem nodig hadden altijd weer uit zijn leven verdwenen.

En dat zaken die hij onder zijn hoede kreeg altijd begonnen met de dood.

Henrik Holme werkte nu drie jaar bij de afdeling moordzaken. Elk sterfgeval raakte hem, daar was niets aan veranderd sinds hij een paar dagen na zijn indiensttreding naar een huis in Grefsenåsen werd gestuurd en een jongetje van acht roerloos op de grond lag. Bij de aanblik van een lijk sloeg zijn fantasie op hol. Hij mijmerde over wat voor iemand het was geweest. Welk leven die had geleid. Hoe die had gelachen, lief had gehad of hoe eenzaam die wellicht was geweest. Want na elke moordzaak maakte hij een omweg van drie uur naar huis om rustig te worden.

Henrik Holme was een wandelaar. Wandelen door Oslo deed hij ongeacht het tijdstip. Elke zijstraat, weg en straathoek in en rond het centrum kende hij als zijn broekzak, hoewel hij Oslo pas op zijn negentiende voor het eerst had bezocht.

Hij liep veel en liep in zijn eentje en dat maakte dat hij buitengewoon geïnteresseerd was in zowel de levenden als de doden.

Voor al de doden. Hij haalde nogmaals de foto van het verminkte vrouwenlichaam tevoorschijn. Misschien had ze wel een kromme neus. Of een spitse kin met een wrat. Een echte heks.

Dat was echter moeilijk te zeggen, want op de plek van haar gezicht gaapte een bloedige rottende krater.

III

De nieuwe

Ebba Braut had nog nooit zo'n fascinerende misdaadroman gelezen.

Nadat ze gisteren het papieren manuscript had doorgebladerd, was ze de halve nacht wakker gebleven om het grondiger door te lezen.

Ze was zo in het verhaal opgegaan, en bovendien was ze zo moe, dat ze de dramatische persconferentie van de regering van de dag ervoor was vergeten. De lockdown. De pandemie. Het was ongewoon stil in de stad terwijl ze de paar honderd meter van haar eenkamerwoning aan Sankthanshaugen naar haar werk liep. Pas toen ze voor de oude Deichman-bibliotheek stilstond en naar de statige ingang omhoogkeek, herinnerde ze zich weer dat iedereen thuis moest werken.

Uitgeverij Storkhøj, de grootste van Noorwegen, had het bouwvallige pand gekocht toen de bibliotheek in 2015 naar Bjørvika verhuisde. De renovatie zou tweehonderd miljoen kronen kosten en anderhalf jaar duren. De kosten waren zo hoog dat de eigenaren niet garant wilden staan voor het totaalbedrag en na een periode van vier jaar hadden de ruim vierhonderd werknemers van de uitgeverij daar eindelijk aan de slag gekund. Mocht de aanschaf en renovatie van een bouwvallige hoofdbibliotheek zich de komende eeuwen niet terugbetalen, was het wellicht een troost dat het pand van Storkhøj was uitgeroepen tot Europa's mooiste uitgeverij.

Ebba Braut was dol op het gebouw en bij de gedachte dat het haar

werklek zou worden, maakte haar hart een sprongetje.

Even bleef ze staan om te kijken naar de goed onderhouden stalen letters die aan de korte muur van de zuidoostelijke vleugel hingen. Ze werden van achteren verlicht. Het was nog vroeg en misschien was de stilte op straat haar daarom niet opgevallen. De mededeling van een bewaker in een geel veiligheidshesje bij de ingang overrompelde haar in elk geval.

‘Thuiswerken!’ zei hij nors terwijl ze net de trap op wilde lopen. ‘Oeps.’

Ebba Braut bleef abrupt staan en hield haar hoofd scheef.

‘Dat was ik echt totaal vergeten.’

Deze vent had ze nog niet eerder opgemerkt. Hij keek haar sceptisch aan.

‘Hoe kun je vergeten dat Noorwegen in lockdown is?’

‘Nou,’ zei ze. ‘Ik was het dus wel even vergeten. Ik ben de hele nacht wakker geweest om een manuscript te lezen. Zou ik heel even naar binnen mogen om wat apparatuur op te halen? Een computer en dat soort zaken? Een paar papieren manuscripten? Ik woon in een eenkamerwoning en heb geen...’

‘Wat is dat dan?’ onderbrak hij haar en hij wees naar haar tas waar een laptop uitstak die ze er in de haast in had gestopt.

‘Dat is mijn privé-laptop. Om vanuit huis te kunnen werken, heb ik er eentje nodig die met de server hier kan verbinden.’

Ebba Braut wees met haar hand naar het zijgebouw alsof zich daar het datacentrum van Storkhøj bevond.

De man keek naar een blauw klembord.

‘Wat is je naam?’

Ebba antwoordde.

Een wonderlijk smalle vinger liep over de papieren heen en weer. Elke keer als hij het blad wilde omslaan, likte hij aan zijn vinger. Die gewoonte moest hij maar afleren tijdens een pandemie, dacht Ebba, maar ze hield haar mond. Ze keek hem breed glimlachend en vriendelijk aan.

Dat werkte. Hij liet haar naar binnen op de voorwaarde dat het niet langer dan een halfuur zou duren. Ebba beloofde dat ze het sneller kon en liep naar binnen.

Nog nooit was het zo stil geweest in het grote uitgeversgebouw. Zelfs de lijst met de geluidsdouche was uitgeschakeld. De stemmen die de gasten van bovenaf een literair welkom heetten, wisselden elke week. De afgelopen vier dagen had de bekendste dichter van de uitgever gedichten voorgedragen voor iedereen die binnenkwam. De meesten konden de enigszins levensmoeë, zachtjes jammerende stem niet weerstaan en bleven even staan voordat ze verderliepen. Op sommige momenten kostte het moeite om de luisterende mensen te passeren.

Daar had ze nu ook geen last van.

Eigenlijk zag de wereld er compleet anders uit. Ebba ging naar links en nam de trap naar de tweede verdieping. De afdeling Noors beschikte in deze gang over negen kantoren. Dat van haar was het kleinste en dat was opmerkelijk te noemen omdat zij het kantoor had overgenomen van de meest gewaardeerde en ervaren redacteur. Maar dat maakte niets uit. Ebba redde zich prima, als er maar plek was voor een kast, een bureau en een relatief goede stoel. Plus alle planten en prullaria waarmee ze haar kamer had opgevrolijkt.

Misschien een beetje te vol, maar het was haar kantoor.

Een heel kantoor voor haarzelf met een deur die op slot kon, dat had ze nog nooit eerder gehad.

De kamer het verst achterin, het hoekkantoor dat in het zuidwesten uitkeek op het regeringsgebouw dat slooprijp was, behoorde Marion Kovig toe. Zij was directeur van de literatuurafdeling en werd eigenlijk altijd De Baas genoemd. Of dat liefdevol was bedoeld of dat het personeel op subtiële wijze liet weten dat ze autoritair was, had Ebba Braut nog niet kunnen vaststellen. De Baas was blijkbaar de verplichting om thuis te werken ook vergeten, want ze stond voor haar eigen deur met haar hand op de klink naar de muur te staren, alsof ze nadacht. Op het moment dat Ebba de deur van haar eigen

kantoor wilde openen, keek de vrouw naar rechts. Hun blikken kruisten elkaar.

‘Jij hier? Nu?’

De stem van De Baas klonk vriendelijk, maar Ebba voelde haar hart sneller kloppen. Ze had Marion Kovig nog maar twee keer eerder gesproken. De eerste keer was drie maanden geleden tijdens het sollicitatiegesprek voor de baan als redacteur. Ze had overduidelijk indruk gemaakt, want ze werd uit honderdtweënvijftig sollicitanten geselecteerd.

Afgelopen maandag hadden ze elkaar voor de tweede keer ontmoet. Dat was Ebba's allereerste werkdag bij de uitgever en Marion Kovig leek een stuk minder tegemoetkomend. Toen ze rond lunchtijd haar piepkleine kantoortje binnenstapte om haar welkom te heten, had ze iets afwezig gehad. Haar blik achter de bril met gekleurde glazen was niet meer zo vastberaden. Ebba had gegoogeld waarom iemand ervoor koos om de wereld in geel licht te aanschouwen, maar ze was niet veel wijzer geworden. Wel was ze te weten gekomen dat zowel Jo Nesbø als Bono in hetzelfde, maar geringe effect geloofden.

Ebba kreeg bijna het idee dat Marion Kovig spijt had dat ze haar in dienst had genomen en zich nu met haar aanstelling moest verzoenen vanwege de onbuigzame regels op de Noorse arbeidsmarkt.

‘Ik was de hele lockdown vergeten,’ zei Ebba verward. ‘Maar ik moet in elk geval een paar spullen meenemen. Een computer en dat soort zaken. En wat manuscripten.’

De Baas streek haar hand door haar halflange, koperrode haar en drukte de klink naar beneden. Met een kort knikje wilde ze haar kantoor binnengaan toen Ebba moed verzamelde.

‘Het onderste manuscript was zeer veelbelovend,’ zei ze met luide stem en ze slikte.

‘Het onderste?’

Zelfs in de lange, halfdonkere gang kon Ebba zien dat ze haar wenkbrauwen enigszins optrok achter die grote, gele brillenglazen.